

althans kunnen de omstandigheden het vorderen. Niets heeft recht van bestaan op het gebied des geestes, dan de waarheid. Hoe vroom ons leven ook zij. Hoe vele ondervindingen wij ook hebben op den weg des levens. Welke bijzondere inzichten wij ook meenen te hebben, al zeggen wij zelfs door den Heere geleerd te zijn. Al is ons geestelijk oog zóó scherp, dat we achter de waarheid nog een waarheid ontdekken, — tegenover dat alles staat de dienaar des woords, en is hij in zijn volle recht, om het te toetsen aan het woord der waarheid, om er tegen te getuigen, om het te bestriden, zoo het wezen moet, met het woord der waarheid, als het eenige richtsnoer van het geloof en leven der Christenen. Zoo hij maar vaststaat in het geloof, en van gansch harte het belijdt: *Uw woord is de waarheid.*

De Herder en Leeraar der gemeente, die gelooft en belijdt, dat Gods woord de waarheid is, behoeft dus nooit verlegen te zijn om stof voor zijn preeken. De waarheid is eeuwig, en haar eeuwig karakter vindt in het woord zijn uitdrukking. De dienaar des Evangelies ziet zich geroepen om de verhevenste stof te behandelen, die ooit voorwerp der menschelijke kennis en bearbeiding kan zijn. In het woord der waarheid wordt gesproken van God, van de wereld, van den mensch, van het leven en den dood, van de opstanding en het eeuwige leven. Kortom de stof is zoo rijk, dat we, zoo we slechts aan dat woord ons houden, nooit uitgepreekt zijn. Nergens zulk een afwisseling van stof als in de Heilige Schrift, het woord der waarheid. In oorlogs- en vreedstijd, in alle jaargetijden, als de pestilentie woedt en als we nederzitten onder wijfstoek en vijgeboom, voor alle standen en leeftijden en betrekkingen des menschelijken levens is er preekstof te over in het woord, dat Jezus Christus genoemd heeft het woord der waarheid. En dies kan de prediking, die aan dat woord haar stof ontleent, aan de behoeften van allen voldoen, zoo ze maar waarlijk leidt tot het groote en heerlijke doel, waarmede Christus den dienst des woords in Zijn gemeente heeft ingesteld.

En dat doel is de heiliging der gemeente; de toebrenging van zondaren tot de gemeenschap van God in Christus. Wij prediken om de gemeente in haar geheel, en elk lid in het bijzonder, in haar historische verschijning nader te brengen aan haar ideaal. Zij moet het in de wereld reeds toonen, dat het beginsel van een nieuw leven in haar is, dat het verheerlijkte leven van den uit den dood opgestanden Zaligmaker haar beheerscht, en haar zoeken doet de dingen die boven zijn. Met dit doel voor oogen wordt het woord der waarheid in de gemeente aan allen gepredikt, om ze allen te volmaken en te brengen tot de kennis van den Zoon Gods, ze op te voeren tot de maat der grootheid, der volheid van Christus. En de dienaar des woords weet, dat God het woord der waarheid verordend heeft als een middel om de gemeente te heiligen. Dat is het vaste doel en het duidelijk bevel van God. Zijn stof zij historisch of natuurkundig, leerstellig of zedekundig, aan de profetie of aan de heilige poëzie ontleend; hij kampt niet in het onzekere, hij weet dat hij altijd triomfeeren zal. De gemeente wordt verzameld, geheiligd, verheerlijkt als een nieuwe, in Christus geheiligde mensheid, uit alle volken en geslachten en natien en tongen. En hare dienaren zijn medewerkers harer zaligheid. Zij arbeiden, opdat ze eens den Vader zal kunnen voorgesteld worden, als een gemeente, zonder vlek of rimpel, of iets dergelijks.

Met moeite onthouden we ons van breede citaten uit deze inleidend. Maar er komen blad-

zijden in voor (b.v. die over de stof der prediking), waar de schoonheid van den Bijbel in zóó wegslepende taal beschreven wordt, dat ze een plaats verdienen in een bloemlezing. Deze leerrede mag dan ook zonder overdrijving een model van kanselwelsprekendheid heeten, en tegelijk voor hen die zich in de predikende willen bekwamen, een homiletisch vademecum.

Op den gedenkdag der Hervorming, 31 October 1874, schreef Gispén een voorwoord voor Nelsons boek: „Het ongelooft, de grootste krankheid van onzen tijd”. Hij noemt het een van de beste volksboeken, die de christelijke pers, in onzen tijd, aan het belangstellend publiek geschenken heeft. De titel alleen reeds pleit voor den echt Amerikaanschen, practischen blik van den schrijver. En dan betreurt hij het, dat onze volkslectuur gewoonlijk aan te groote deftigheid of te groote platheid mank gaat. „Ach, de populariteit van een Hildebrand en van den dorpspredikant, die in de pastorie van Mastland schetsen schreef, is zoo schaarsch, en onze degelijke, christelijke volkschrijver, de Liefde, is dood!” Daarom verdiende het plan van den heer Van der Sluijs, om van Nelsons boek een volksuitgave te bezorgen, de ondersteuning van het christelijk publiek dan ook in hooge mate.

In 1875 verscheen de Toespraak naar Genesis 4:26b, gehouden bij de eerste godsdienstoefening in de nieuwe kerk der Christelijke Gereformeerde Gemeente te Zwolle, ten voordeele dier kerk uitgegeven. Aan den persoon van Enos, zoo lezen we hier, verbindt zich het begin van de openbare en gemeenschappelijke godsdienstoefening. Met hem treedt de spelbreker, of wat men in onze eeuw noemt, het separatisme, openbaar de wereld in; want toen begon men, in onderscheiding van anderen, die aan de zichtbare wereld genoeg hadden, den naam des Heeren aan te roepen. Vele eeuwen scheiden ons van de dagen van Enos, maar de behoefte aan God en het gemeenschappelijk aanroepen van den naam des Heeren, is dezelfde gebleven. Het is de gedachte, die ook ons hier te zamen brengt, en aan den bouw van deze kerken grondslag ligt. Zij staat daar als een profetie, dat de Christelijke Gereformeerde Gemeente, dat het geloof der vaderen, nog eene toekomst heeft, ook in deze stad.

Op 25 November 1875 sprak met Ds Strijks, Ds Brummelkamp en den heer C. Mulder ook Gispén een woord bij de herdenking der afzetting van Ds Brummelkamp en der viering van het veertigjarig bestaan der Christelijke Gereformeerde Gemeente te Hattum. Hij besloot zijn rede over Johannes 16:33b met deze toespraak tot Brummelkamp: „Dikwerf heb ik mijne ouders over u hooren spreken, menigmaal in verschillende kringen u hooren beoordeelen, en nu dank ik God, dat mij ook het voorrecht is heurt viel om u heden te zien, hier te zien, om met u feest te vieren, met u te gedenken het veertigjarig bestaan van uwe oude en eerste gemeente. Een reeks van jaren heb ik daarenboven het voorrecht gehad u van nabij te zien, en was ik deelgenoot zelfs van uwe huiselijke genoegens en uwe huiselijke smart. Ik heb u leeren hoogachten als een dienaar Gods, liefhebben als een broeder en vader in Christus. En als God het zoo besloten heeft, dat gij vóór ons deze aarde verlaat, zullen velen met mij getuigenis kunnen geven van wat gij geweest zijt, niet maar in uw openbaar leven, maar ook in vertrouwd en huiselijken kring. Aan de waarachtigheid uwer beginselen, waaruit voor u de strijd voor veertig jaren zich ontwikkelde, en de reinheid uwer bedoelingen, wordt door mij, en ik geloof door ieder

die u kent, niet getwijfeld. Voor u en voor onzen van Velzen, en voor uwe broeders, die reeds ontslapen zijn, was de eer niet weggelegd om, zooals de mannen in Schotland, die in de 17e eeuw u voorgegaan zijn, ter wille van de zaak uws Meesters het schavot te beklimmen. Onder het aanbiddelijk bestuur des Heeren veroordeelde de wereld u tot nu reeds veertigjarige miskenning, tot het ondervinden van tegenwerking, teleurstelling en velerlei smart, en moest gij, door grievende bejegening, zelfs van broeders, tot die hardheid en rijkheid komen, waarin wij u ook hedenmiddag op dezen kansel zagen staan. Met ootmoedige erkenning van 's Heeren liefde en zorg, zien wij nu op uwen eerbiedwekkenden schedel neer, en klimt onze bede omhoog dat, niet slechts om uwent en uwer kinderen wil, maar ook om onzent, om der gemeentewil, die schedel nog lang gespaard blijve voor het snoeimes des doods. Het ga u als een die geplant is in het huis onzes Gods, en die vruchten draagt in grijsen ouderdom. Door alles geleerd worde uw hart, meer en meer, vatbaar voor den eenigen troost in leven en sterven, en om altijd bereid te zijn het genadeloon te ontvangen uit de hand Desgenen, die u gesteld heeft en stellen zal tot een lof op aarde!” — De gezamenlijke Toespraken zagen in 1876 het licht onder den titel: „MDCCCXXXV MDCCCLXXV. Verdrinking en Vrijheid”.

Intusschen oefende de z.g. Brightonbeweging ook in ons land haar invloed uit. In den zomer van 1875 werd den heer Bromet toegestaan daarover in de kerk te Zwolle te komen spreken. Te Oldebroek was het Ds Bähler en te Nunspeet Ds Huët, die zich aan het hoofd dezer geestelijke opwekking plaatsten. Ook op het jaarfeest eener jeugdvereeniging te Kampen, waar Ds Gispén van Zwolle als feestredenaar de leiding had, werd er door Oldebroekers en Nunspeeters propaganda voor gemaakt. En in Amsterdam werd ze o.m. voorgestaan door den destijds nog Christelijk-Gereformeerden dominee J. G. Smitt, die ook al eens op de kerkernadsvergadering te Zwolle was geweest. In het laatst van Februari 1876 nam Gispén voor hem een beurt waar in de hoofdstad. Hij preekte toen in de Plantagekerk over Romeinen VIII:29. Op aandrang van enkele broeders gaf hij de toen uitgesproken leerrede, getiteld: „Een Christelijke Heimweklank” ook in druk met het oog op de Wesleyaansche geestesrichting die sommige christenen destijds volgden. Hij betroude toch de eenzijdigheid van hun streven, waardoor dikwerf zooveel goeds verloren ging. Zijn zielkundig ontwikkelde hij daarom in zijn preek deze gedachte: de staat van den geloovige is zeer heerlijk, en het geluk van den christen kan niet hoog genoeg worden geroemd. Maar wij dwalen, zoo wij eenzijdig slechts hierop letten en niet ook op de onvolkomenheid van het christelijke leven en de vele zwakheden der geloovigen. Daar is in het christelijke leven nog een heimwee naar het volkomene, het volmaakte, wijl de christen nog slechts de eerstelingen van alles wat heerlijk is ontvangen heeft. Uit deze ervaring en uit de bewustheid van nog in alles onvolkomen te zijn, ontstaat een klank als de tekst ons doet hooren, een christelijke heimweklank naar het ideaal, dat in het beeld van den Zoon Gods is gegeven, naar de volmaakte werkelijkheid.

Een voordracht over de vraag: „Waarom geloof een hedendaagsch christen nog aan wonderen?” gaf Gispén in 1878 uit, geheel ten voordeele der Christelijke school te Zwolle. In het lokaal voor Christelijke belangen aldaar een spreek-

hebben nate gaan tusschen de Christelijke Scholen in haar hogere leerjaren en de Christelijke Jeugdbeweging. Trouwens, eenig verband tusschen de Openbare School en de algemeene Jeugdbeweging, waaronder met name de Arbeidersjeugdcentrale in onze dagen naar voren treedt, bestaat niet. Ook meenen wij goed te doen, om ons tot de hoofdzaken te beperken, en daarom van een afzonderlijke bespreking van het contact tusschen de School in haar hogere leerjaren en de jeugdorganisaties met een speciaal doel, als vereenigingen voor lichamelijke oefening en sport, af te zien, al zal wellicht hier en daar een enkele opmerking moeten geplaatst worden. En ten slotte meenen wij, hoewel allicht overbodig, nog te moeten aanstippen, dat wij bedoelen het contact tusschen de Protestantisch-Christelijke Scholen in haar hogere leerjaren en de Protestantisch-Christelijke Jeugdbeweging, zoodat wij niet gaan spreken over het R.Katholieke Jeugdwerk, dat trouwens, evenals het Schoolwezen in dezen kring, een overwegend kerkelijk karakter draagt, onder de suprematie der kerk staat.

Dat nu bij ons onderwerp inzonderheid de Jeugdbeweging op Geref. grondslag bijzonder onze aandacht zal trekken, ligt niet aan mij, die in deze Jeugdbeweging een leidende plaats mag innemen, maar aan deze beweging zelf. Deze Jeugdbeweging wil niet evangeliseeren, gelijk de Jeugdbeweging op algemeen-Protestantsch-Christelijken grondslag in haar groote organisaties, het Nederlandsch Jongelingsverbond en het Ned. Verbond van Christelijke Meisjesvereenigingen. De Gereformeerde Jeugdbeweging wil streng opvoed-

kundigen arbeid verrichten. Zij wil geven vereenigingen voor de geestelijk-zedelijke vorming, opdat men straks de roeping Gods in huisgezin, kerk, staat en maatschappij kunne vervullen. Vanzelf, dat men in deze kringen vooral zich te beraden heeft gehad over de vraag der verhouding tot andere kringen, die eveneens opvoedend werk zich zagen opgedragen, 't zij wegens eigen roeping, 't zij wegens overdracht van de taak, die uit eigen roeping voortvloeiende. Het is dan ook met name in de Gereformeerde Jeugdbeweging, dat nagedacht is over het contact tusschen haar en het huisgezin, de kerk, en ook wel de meening is geuit over het contact tusschen haar en de School in haar hogere leerjaren.

Toch hebben wij anderzijds ook weder niet te handelen over de Christelijke Jeugdbeweging in haar ganschen omvang, wat de leeftijdsgrenzen betreft. De School in haar hogere leerjaren omvat de jongens en meisjes tot en met 18 jaar ongeveer. In onze besprekingen over de Jeugdbeweging zullen dus uit den aard der zaak die Jeugdvereenigingen de aandacht trekken, die de jongens en meisjes tot en met 18 jaar op haar vergaderingen zien, dat zijn: de Knapenvergaderingen en de Jonge Meisjesvergaderingen, al zal natuurlijk de Jeugdbeweging in haar organisch geheel niet buiten beschouwing kunnen blijven, evenals de School niet alleen beschouwd kan worden in haar hogere leerjaren, maar eveneens een levende eenheid vormt.

• • •

Dr H. Bavinck sprak in zijn werk „De Op-

POPULAIR-WETEN - SCHADDELUKE SCHETSEN

Het Contact tusschen de School in haar hogere leerjaren en de Jeugdbeweging. *)

I.

Wanneer wij gaan handelen over het contact tusschen de School in haar hogere leerjaren en de Jeugdbeweging, zal het in de eerste plaats noodig zijn, de begrippen School en Jeugdbeweging enigszins nader te begrenzen.

Met de School in haar hogere leerjaren bedoelen wij de Christelijke Scholen. Nog nader gepreciseerd de Christelijke Scholen, waarop gewoon Lager Onderwijs wordt verstrekt, en die, waarop het zoogenaamde M.U.L.O. wordt gegeven. Wij handelen dus ditmaal niet over de Kweekscholen, noch over de Inrichtingen voor Middelbaar en Voorbereidend Universitair Onderwijs, gelijk wij ze kennen in de Hogere Burgerscholen, de Gymnasia en de Lycea.

Een tweede beperking volgt daaruit ten opzichte van het begrip Jeugdbeweging. Immers, niet de Jeugdbeweging in haar ganschen omvang hebben wij te bespreken. Wij zullen het verband

*) Wij voldoen gaarne aan het verzoek ter jaarvergadering van de Vereeniging voor „Christelijk Nationaal Schoolonderwijs” gedaan, om aan ons referaat „Het contact tusschen de School in haar hogere leerjaren en de Jeugdbeweging”, meerdere bekendheid te geven. Wij meenen daartoe niet beter te kunnen doen dan het in „De Reformatie” te plaatsen. Kn.

beurt
gehoud
gebeur
Wie ec
we in
ding v
De zak
mers
dan d
zouden
leven-
dat er
nadeel
loof e
slechts
aan d
schrif
Gunnin

Op
zijn vr
heid G
meente
ontslap
baring
der kle
spraak
van G
deze u
veelgeli
aan de
aan de
kunnen
door d
heden
sterven
zoover
ook een
wij voo
over. M
Zwolsch
standigh
haar bi
zij hare
blik da
jaren d
Kamper
achten
zijn gel
zijn za
dachtza
ter, om
van Go
in hem
Christe
eeuwig
veel va
met he
voelden
schen?
Moen n
de goed
levensw
naar de
geloof d
beleefde
Ten
lijke Ge
in 1881
naar as
ders! il
genade,
erfdeel
laatste
Efeze v

voeding
ging in
zoeken
in den
der rijp
steeds
dig en
satie, di
In een
Rond va
den gro
satie 2
blijven

Nu zi
den
van d
kringen
de scl
ging.
Geen
feit, dal
het hu
het een
1918 sp
oorspron
telijke
van het
gaat, zo
is de n
dingsmil
Zijn sch
is in d
der opv
Geen in